

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

I. BENDROJI INFORMACIJA

Kredito unija „Saulėgraža“ (toliau – unija), kodas 302894776, įregistruota 2012 m. spalio mėn. 19 d., registro tvarkytojas Valstybės įmonė Registrų centras. Ne PVM mokėtoja.

2017 m. lapkričio mėn. 27 d. Nr. 241-211 Lietuvos bankas išdavė sutikimą savarankiškai veikiančiai kredito unijai „Saulėgraža“ pradėti pertvarkymo procesą į specializuotą banką.

Kredito unijos „Saulėgraža“ registravimo adresas: Senasis Ukmergės kelias 4, Užubalių km. Vilniaus raj.

Kredito unijos „Saulėgraža“, kaip juridinio asmens, teisinė forma - kooperatinė bendrovė. Unijos veiklos tikslai – tenkinti savo narių ūkinius ir socialinius poreikius, teikti savo nariams ir kitiems unijos įstatuose nurodytiems asmenims kokybiškas ir savalaikes finansines paslaugas, užtikrinant unijos finansinį stabilumą ir patikimumą. 2013 m. rugpjūčio 8 d. Lietuvos banko valdybos Nutarimu Nr. 03-133, kredito unijai „Saulėgraža“ išduota licencija, suteikianti teisę teikti Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytas licencines finansines paslaugas.

Unijos administracija - Senasis Ukmergės kelias 4, Užubalių km., Vilniaus raj.

Klientų aptarnavimo vieta - Jakšto g. 12, Vilnius.

2017 m. vidutinis darbuotojų skaičius 8, 2016 m. - 10 .

Informacija apie kredito unijos narius ir asocijuotus narius:

Nariai	2017 12 31		2016 12 31	
	Narių skaičius	Pajų suma	Narių skaičius	Pajų suma
Nariai (Fiziniai asmenys)	1 376	729 317	1 141	627 504
Asocijuoti nariai (Juridiniai asmenys)	76	370 891	60	270 327
Viso:	1 452	1 100 208	1 201	897 831

Šis unijos finansinių ataskaitų rinkinys apima laikotarpį nuo 2017 m. sausio 01 d. iki 2017 m. gruodžio 31 d. Finansinėse ataskaitose lyginamieji praėjusio ataskaitinio laikotarpio duomenys pateikiami už laikotarpį nuo 2016 m. sausio 01 d. iki 2016 m. gruodžio 31 d. Finansines paslaugas unija pradėjo teikti nuo 2013 m. rugsėjo 04 d.

Finansinės ataskaitos parengtos eurais be centų, duomenis apvalinant.

II. PAGRINDINIŲ APSKAITOS PRINCIPŲ APIBENDRINIMAS

1) Teisės aktai

Finansinių ataskaitų rinkinys parengtas vadovaujantis LR kredito unijų įstatymu, LR buhalterinės apskaitos įstatymu, LR įmonių finansinės atskaitomybės įstatymu, verslo apskaitos standartais, bei kitais įstatymais ir priežiūros institucijos priimtais teisės aktais.

Unijos apskaitos politika pakeista 2017 m. kovo 31 d. Valdybos nutarimu Nr.2017-55.

2) Apskaitos pagrindas

Unijos finansinių ataskaitų rinkinį sudaro: balansas; pelno(nuostolių) ataskaita; aiškinamasis raštas. Tvarkant apskaitą ir sudarant finansinių ataskaitų rinkinį vadovaujamosi bendraisiais apskaitos

principais. Unija laikoma atskiru apskaitos vienetu ir į finansinių ataskaitų rinkinį įtraukiamas tik unijos turtas, nuosavas kapitalas, išsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos. Rengiant finansinių ataskaitų rinkinį unija vadovaujasi veiklos tęstinumo principu, nes nėra sprendimų dėl įmonės likvidavimo ar veiklos sustabdymo.

Finansinių ataskaitų rinkinys sudaromas pagal 2017 finansinių metų duomenis. Vėliau įvykusios ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai įtraukiami į apskaitą ir parodomi kito ataskaitinio laikotarpio finansinių ataskaitų rinkinyje. Pelno paskirstymas pripažįstamas įvykusia ūkine operacija tik tada, kai pelno paskirstymą įstatymų numatyta tvarka patvirtina eilinis unijos narių visuotinis susirinkimas. Finansiniai metai trunka 12 mėnesių, baigiasi gruodžio mėnesio 31 dieną.

3) *Finansinio turto apskaita*

Finansinis turtas pripažįstamas ir vertinamas pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto "Finansinis turtas ir finansiniai išsipareigojimai" nuostatas.

Finansiniam turtui priskiriami pinigai ir jų ekvivalentai, sutartinė teisė gauti pinigus ar kitą finansinį turtą.

Pinigai ir jų ekvivalentai – tai unijos kasoje esantys gryni pinigai, lėšos bankuose ir pinigų ekvivalentai įvairia valiuta.

Sutartinė teisė gauti pinigus ar kitą finansinį turtą – gautinos sumos už suteiktas paslaugas ar parduotą turtą, suteiktos paskolos ir už jas gautinos palūkanos, išankstiniai apmokėjimai už turtą.

Finansinis turtas apskaitoje registruojamas tik tada, kai unija gauna arba pagal vykdomą sutartį įgyja teisę gauti pinigus ar kitą finansinį turtą. Planuojami sandoriai, gautos garantijos ir laidavimai unijos turtu nepripažįstami, kol jie neatitinka finansinio turto apibrėžimo.

Pirmą kartą apskaitomas finansinis turtas įvertinamas įsigijimo savikaina. Įsigijimo savikaina nustatoma pagal už finansinį turtą sumokėtą ar mokėtiną pinigų sumą ar kito perduoto turto vertę. Vertinant finansinį turtą, jis skirstomas į tris grupes:

1. laikomą parduoti;
2. laikomą iki termino pabaigos;
3. suteiktos paskolos ir gautinos sumos.

Finansinis turtas laikomas parduoti, išsigytas siekiant gauti pelno per trumpą laikotarpį dėl pirkimo ir pardavimo kainų skirtumo arba tarpininkavimo maržos. Parduoti laikomas turtas po pirminio pripažinimo kiekvieną kartą sudarant finansines ataskaitas įvertinamas tikraja verte. Parduoti laikomos investicijos į vertybinius popierius, kurių kaina aktyviojoje rinkoje neskelbiama ir kurių tikrosios vertės negalima nustatyti, finansinėse ataskaitose įvertinamos įsigijimo savikaina.

Turtas laikomas iki termino pabaigos – tai finansinis turtas su apibrėžtais mokėjimais ir išpirkimo data. Finansinis turtas priskiriamas iki išpirkimo termino laikomam finansiniam turtui tik tada, kai unija ketina ir bandys jį išlaikyti iki išpirkimo termino ir nesinaudos galimybe jį parduoti. Jeigu investicijos pabaigos terminas yra trumpesnis arba lygus 12 mėnesių, tai tokios investicijos priskiriamos trumpalaikėms investicijoms. Investicijos, kurių pabaigos terminas yra ilgesnis nei 12 mėnesių yra priskiriamos ilgalaikėms investicijoms.

Kredito unija Valdybos sprendimu gali atsisakyti laikyti investicijas iki išpirkimo ar pabaigos dienos jeigu:

1. Paaiškėja aplinkybės, kad įmonė laikanti kredito unijos investuotas lėšas, turi mokumo problemų;
2. Pačiai kredito unijai iškyla problemų su pinigų srautų valdymu.

Investicijų į vertybinius popierius straipsnyje parodomos investicijos į Lietuvos banko, Lietuvos Respublikos ir kitų Europos ekonomines erdvės valstybių vyriausybių ir įmonių vertybinius popierius. Vertybiniai popieriai pripažįstami ir vertinami pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto "Finansinis turtas ir finansiniai išsipareigojimai" nuostatas.

Unija turi:

parduoti laikomus Lietuvos Respublikos, Slovėnijos, ir Rumunijos Vyriausybių vertybinius popierius, kurie apskaitomi tikrąja verte.

Paskolos ir gautinos sumos – tai finansinis turtas, kuris sukuriamas perduodant pinigines lėšas, prekes arba suteikiant paslaugas tiesiogiai skolininkui. Vienam klientui leidžiama duoti paskolos (-ų) suma išduodama, atsižvelgiant į LR kredito unijų įstatyme, įstatuose ar kituose norminiuose/teisės aktuose įtvirtintus skolinimo apribojimus. Paskolos sąskaitos tvarkomos laikantis Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų bei paskolos sutartimi, pasirašyta tarp unijos ir kliento – paskolos gavėjo. Įmokas už paskolas klientas gali atlikti tiek grynaisiais, tiek negrynaisiais pinigais. Paskolos sąskaitoje pirmiausia nurašomi užregistruoti delspinigiai, po to - palūkanos ir galiausiai paskola. Paskolos sąskaita yra uždaroma visiškai gražinus paskolą.

Po pirminio pripažinimo, kiekvieną kartą sudarant finansines ataskaitas, finansinis turtas, laikomas iki termino pabaigos, suteiktos paskolos ir gautinos sumos, įvertinamas amortizuota savikaina, kuri gaunama taikant apskaičiuotų palūkanų metodą. Finansinio turto, įvertinto amortizuota savikaina, amortizacijos suma parodoma ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitoje. Apskaičiuotos palūkanos ir pelnas (nuostoliai), susiję su finansiniu turtu, pripažįstami pajamomis (sąnaudomis) ir parodomi pelno (nuostolių) ataskaitoje. Finansinio turto vertė yra sumažėjusi, jei jo balansinė vertė yra didesnė už sumą, tikėtiną atgauti už tą turtą. Finansinės atskaitomybės datai unija turi nustatyti, ar nėra objektyvių prielaidų, kad finansinio turto vertė gali sumažėti. Jei tokių prielaidų yra, unija turi apskaičiuoti už tą turtą tikėtiną atgauti sumą ir, sumažinusi balansinę vertę, pripažinti nuostolį dėl vertės sumažėjimo. Finansinio turto nuvertėjimo prielaidos grindžiamos: dideliais emitento finansiniais sunkumais, sutarties sąlygų nesilaikymu, pavyzdžiui, su palūkanų ar paskolos mokėjimu susijusių įsipareigojimų nevykdymu, dėl ekonominių ar teisinių priežasčių, susijusių su skolininko finansiniais sunkumais, reorganizavimo ar emitento bankroto didele tikimybe, turto vertės sumažėjimo nuostoliu, pripažintu ankstesnį ataskaitinį laikotarpį dėl finansinių sunkumų pasyvia šio turto rinka, prielaida, kad bus gaunamos ne visos gautinos sumos. Jei tikėtina, kad įmonė neatgaus gautinų sumų (pagrindinės sumos ir palūkanų) ar iki išpirkimo termino laikomo finansinio turto, turi būti pripažįstamas nuostolis dėl vertės sumažėjimo. Nuostolio suma turi būti įtraukiama į ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitą.

Paskolų vertės sumažėjimas:

Vadovaujamosi valdybos patvirtintomis „Paskolų vertinimo taisyklėmis“. Unija kartą per mėnesį (ne vėliau, kaip iki einamojo mėnesio paskutinės dienos) vertina, ar nebuvo nuostolio įvykių ir ar paskolos vertė nesumažėjo, kol paskola pripažįstama unijos balanse. Vertinant paskolas užpildoma Paskolų vertinimo ataskaita ir, atsižvelgus į vertinimo rezultatus, paskola priskiriama atitinkamai paskolų rizikos grupei. I–V rizikos grupei priskirtų paskolų apskaitinės vertės dalis, kurios nesitikima atgauti, gali būti padengiama užtikrinimo priemonės verte ar dalimi vertės. Likusi nepadengta dalis laikoma paskolos vertės sumažėjimu ir įtraukiama į specialiujų atidėjimų sąskaitą.

Paskolų rizikos grupės	Apskaitines vertės sumažėjimo dydis proc.	
	2017 m.	2016 m.
Standartinė (I rizikos grupė)		
Galimos rizikos (II rizikos grupė)	5	5
Padidintos rizikos (III rizikos grupė)	25	25
Abejotina (IV rizikos grupė)	50	50
Nuostolinga (V rizikos grupė)	100	100

4) Finansinių išvestinių priemonių apskaita

Finansinių išvestinių priemonių sandorių kredito unija sudaryta nebuvo.

5) Turto apskaita

Unijos nefinansinis turtas - tai ilgalaikis materialus ir nematerialus turtas, trumpalaikis turtas, atsargos ir už suteiktas paskolas perimtas turtas, kitas turtas.

Ilgalaikio materialaus turto straipsnyje parodoma, unijos veikloje naudojamo turto, apskaitoje užregistruoto pagal 12-ojo verslo apskaitos standarto "Ilgalaikis materialusis turtas" nuostatas, vertė. Nematerialiojo turto straipsnyje parodoma, unijos veikloje naudojamo nematerialiojo turto, pripažinto ir užregistruoto pagal 13-ojo verslo apskaitos standarto "Ilgalaikis nematerialusis turtas" nuostatas, vertė.

Ilgalaikis turtas (patvirtinta minimali ilgalaikio turto įsigijimo savikaina 200 Eur) parodomas įsigijimo verte, sumažinta sukaupto nusidėvėjimo (amortizacijos) ir turto nuvertėjimo suma. Nusidėvėjimas (amortizacija) apskaičiuojamas naudojant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) būdą, proporcingai nurašant kiekvieno atskiro turto vieneto įsigijimo vertę per numatomą jo naudojimo laikotarpį.

Turto naudojimo laikotarpiai yra tokie:

Ilgalaikio turto grupė	Nusidėvėjimo (amortizacijos) laikotarpis, metais
Nematerialus turtas (programinė įranga, įsigytos teisės)	3
Baldai	7
Kompiuterinė technika ir ryšių priemonės	3
Kitas materialus ilgalaikis turtas	4-10

Ilgalaikio materialiojo turto naudojimo pradžia įforminama turto įvedimo į eksploataciją aktu, kurį pasirašo unijos administracijos vadovo įsakymu paskirta komisija. Kiekvieno ilgalaikio materialiojo turto objekto nusidėvėjimo per visą jo naudojimo laikotarpį suma apskaičiuojama iš jo įsigijimo vertės atėmus numatomą likvidacinę vertę. Likvidacinė vertė negali sudaryti daugiau nei 1 procentas turto įsigijimo vertės ir negali būti mažesnė už 1 eurą. Kiekvienu atveju likvidacinę vertę nustato komisija, kuri priima ilgalaikį materialųjį turtą eksploatacijai.

Ilgalaikio nematerialiojo turto likvidacinė vertė nenustatoma ir amortizacija skaičiuojama tiesiogiai proporcingu (tiesiniu) metodu.

Nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio pirmosios dienos po ilgalaikio turto perdavimo naudoti ir nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio pirmos dienos po jo nurašymo arba pardavimo ir kai visa naudojamo ilgalaikio turto vertė (atėmus likvidacinę vertę) perkeliama į turto nusidėvėjimo išlaidas.

Trumpalaikiam turtui priskiriamas turtas, kuris nėra priskiriamas prie ilgalaikio turto. Trumpalaikis turtas įsigijamas ir naudojamas unijos veikloje ne ilgiau nei vienerius metus arba jo vertė lygi arba mažesnė nei 200 EUR. Pradėjus naudoti trumpalaikį turtą, jo įsigijimo vertė nurašomas į sąnaudas.

Atsargų, už skolas perimto ir kito turto straipsnyje parodoma unijos turimų atsargų, už skolas perimto nefinansinio turto, kurį artimiausiu metu ketinama parduoti, ir į kitus turto straipsnius neįtraukto turto vertė.

Atsargos į apskaitą įrašomos atsargų įsigijimo savikaina, kurią sudaro pirkimo kaina, pakoreguota atlikto pirktų atsargų nukainojimo ir gautų nuolaidų sumomis. Nustatant atsargų įsigijimo savikainą, prie pirkimo kainos pridedami visi su pirkimu susiję mokesčiai bei rinkliavos (išskyrus tuos, kurie vėliau bus atgauti), gabenimo, paruošimo naudoti bei kitos tiesiogiai susijusios su atsargų įsigijimu išlaidos. Atsargos apskaitomos taikant FIFO būdą, daroma prielaida, jog pirmiausios parduodamos arba sunaudojamos atsargos, kurios buvo įsigytos anksčiausiai. Panaudojus atsargas visa vertė nurašoma į sąnaudas.

Už skolą perimtu turtu laikomas turtas, kuris įrašomas į unijos balansą pagal turto perdavimo aktą, skolos sutartį ar kitus turto perėmimo nuosavybės dokumentus dengiant kliento įsiskolinimą. Už skolas perimto turto vertė nustatoma prie turto perdavimo akte, skolos padengimo sutartyje ar kituose turto perėmimo dokumentuose nurodytos sumos pridedant mokesčius ir kitas išlaidas susijusias su turto perėmimu. Dokumentuose nurodyta gauto turto suma dengiama kliento skola unijai. Už skolą perimtas turtas apskaitomas atskiroje balansinėje sąskaitoje. Jei turtas pradedamas naudoti unijos veikloje, jis iškeliamas į unijos turto sąskaitą ir apskaitomas nustatyta tvarka. Ne rečiau kaip kartą per metus už skolą perimtas turtas perkainuojamos rinkos verte. Suma, atitinkančia turto vertės sumažėjimą ar padidėjimą, mažinama arba didinama turto apskaitinė vertė ir yra įtraukiama į pelno (nuostolių) ataskaitą.

Ataskaitiniais finansiniais metais už skolas buvo perimtas pastatas-parduotuvė.

Kito turto straipsnyje apskaitoma išankstinių mokėjimų tiekėjams vertė, būsimųjų laikotarpių sąnaudų vertė, atidėtojo pelno mokesčio turtas.

6) Finansinių įsipareigojimų apskaita

Finansiniai įsipareigojimai – tai sutartinė teisė perduoti pinigus ar kitą finansinį turtą bei sutartinės teisės pasikeisti finansinėmis priemonėmis. Galimi prekybiniai finansiniai įsipareigojimai ir finansiniai įsipareigojimai laikomi iki termino pabaigos.

Finansiniai įsipareigojimai priskiriami prekybiniais, jei jie įgyti siekiant gauti pelno per trumpą laikotarpį dėl pirkimo ir pardavimo kainų skirtumo arba tarpininkavimo maržos. Pirminio pripažinimo metu tokie įsipareigojimai apskaitoje užregistruojami įsigijimo verte, o po pirminio pripažinimo įvertinami tikrąją rinkos verte.

Visi finansiniai įsipareigojimai, kurie neskirti prekybai, nesusiję su rinkos kainomis ir nėra išvestinės finansinės priemonės, priskiriami iki termino pabaigos laikomiems finansiniais įsipareigojimams.

Finansiniai įsipareigojimai gali būti: gautos paskolos ir indėliai iš kitų kredito įstaigų, priimti narių indėliai, mokėtinos palūkanos už indėlius, mokėtinos sumos už gautas paslaugas ir prekes ir pan.

Finansiniai įsipareigojimai apskaitoje registruojami tik tada, kai unija prisiima įsipareigojimą sumokėti pinigus ar atsiskaityti kitu finansiniu turtu. Planuojami sandoriai, suteiktos garantijos ir laidavimai, kurių dar nereikia vykdyti, unijos įsipareigojimais nepripažįstami, kol jie neatitinka finansinio įsipareigojimo apibrėžimo. Finansinis įsipareigojimas ar jo dalis nurašoma tik tada, kai įsipareigojimas įvykdomas, anuliuojamas ar nustoja galioti. Perleidus ar kitaip panaikinus finansinį įsipareigojimą (ar jo dalį), pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas sandorio rezultatas (pelnas arba nuostolis).

Mokėtinų sumų ir įsipareigojimų, klientams ir unijos nariams, straipsnyje parodoma visa unijos įsipareigojimų suma. Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai klientams ir unijos nariams pripažįstami ir vertinami pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto "Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai" nuostatas.

Vadovaujantis įstatais, ir pasirašytais sutartimis unija gali priimti šiuos indėlius:

1. Iki pareikalavimo (nenustatytas atsiėmimo terminas). Šie indėliai gali būti panaudoti mokėjimams ir kitoms sutartyje numatytoms operacijoms atlikti. Sąskaita gali būti papildoma paties indėlininko įnašais arba indėlininko vardu gautomis pinigų sumomis. Unija gali mokėti indėlininkui indėlio sutartyje nustatyto dydžio palūkanas.

2. Terminuotieji (nustatytas atsiėmimo terminas) indėliai. Šie indėliai negali būti panaudoti mokėjimams atlikti. Kiekvienam terminuotam indėliui apskaityti atidaroma sąskaita, kuri negali būti papildoma. Už terminuotus indėlius skaičiuojamos palūkanos, kurių norma, išmokėjimo terminai ir tvarka numatyti indėlio sutartyje. Palūkanos už terminuotus indėlius palūkanų sąskaitoje priskaitomos kiekvieną dieną. Nutraukus terminuoto indėlio sutartį anksčiau termino, pagal sąlygas numatytas sutartyje palūkanos perskaičiuojamos, atliekant įrašus palūkanų sąskaitoje.

3. Kaupiamieji indėliai (nustatytas atsiėmimo terminas). Sąskaita gali būti papildoma indėlininko įnašais, kaip tai numatyta indėlio sutartyje. Indėlio sutartyje numatytos indėlio ar jo dalies atsiėmimo sąlygos ir nustatyta pinigų suma arba palūkanų norma, kuria indėlininkas praras, jeigu atsiims visą ar dalį indėlio, neįvykdęs sutartyje numatytų indėlio ar jo dalies atsiėmimą ribojančių sąlygų, arba anksčiau termino nutrauks sutartį. Už indėlius skaičiuojamos palūkanos, kurių norma ir jos keitimo sąlygos, išmokėjimo terminai ir tvarka numatyti indėlio sutartyje. Kiekvienam kaupiamajam indėliui ir palūkanoms apskaityti naudojamos atskiros sąskaitos.

Unija gali atlikti indėlių išmokas (išduoti grynuosius pinigus, atlikti mokėjimus negrynaisiais pinigais, nurašyti lėšas ir pan.) tik turėdama indėlininko nurodymą ar sutikimą, išskyrus tuos atvejus, kai lėšos nurašomos Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytais atvejais. Indėlininko sutikimas arba nurodymas nurašyti lėšas gali būti paskolos, garantijos, laidavimo ar kitose indėlininko ir unijos sutartyse. Sąskaitos unijoje uždaromos kredito įstaigos teisės aktų nustatyta tvarka pagal sutarties sąlygas nutraukus indėlio sutartį ir išmokėjus visas lėšas susikaupusias indėlio ir palūkanų sąskaitoje.

Subordinuotuosius įsipareigojimus sudaro unijos išleisti ilgalaikiai skolos vertybiniai popieriai (obligacijos) arba gautos paskolos, kurios turi visus subordinuotosios paskolos požymius.

Subordinuotų įsipareigojimų per ataskaitinį laikotarpį unija neturėjo.

7) Pajamų ir sąnaudų apskaita

Pajamos – tai unijos turto padidėjimas arba unijos įsipareigojimų sumažėjimas per ataskaitinį laikotarpį už suteiktas paslaugas. Per ataskaitinį laikotarpį gauti pinigai, kurie nelaikomi šio laikotarpio pajamomis, yra įrašomi į balansą kaip unijos įsipareigojimai klientui suteikti paslaugas ateityje.

Sąnaudos – tai unijos turto sumažėjimas arba įsipareigojimų padidėjimas, siekiant uždirbti pajamas per ataskaitinį laikotarpį.

Apskaitinės pajamos rodomos tuo laiku, kada jos uždirbtos, o sąnaudos apskaitomos jų susidarymo metu, neatsižvelgiant į sumokėjimo laiką.

Taikant apskaitos kaupimo principą, pajamos lyginamos su išlaidomis, kurios buvo padarytos uždirbant šias pajamas. Sąnaudos ir pajamos, atsirandančios kartu iš vieno sandorio ar įvykio, pripažįstamos to paties ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis ir pajamomis. Sąnaudos, kurios tiesiogiai nesusijusios su atitinkamomis pajamomis, įrašomos į sąnaudas nedelsiant. Sąnaudos, skirtos būsimoms pajamoms uždirbti, apskaitoje pateikiamos kaip turtas;

Palūkanos už unijos išduotas paskolas įtraukiamos į pajamas per visą paskolos sutartyje numatyta laikotarpį, nepriklausomai nuo palūkanų mokėjimo pradžios. Palūkanų skaičiavimo metodas, kai metuose yra 360 dienų, o mėnesyje 30 dienų;

Sukauptos pajamos – tai unijos uždirbtos per tą ataskaitinį laikotarpį pajamos, bet dar negauti pinigai, tai yra apskaičiuotas kliento įsiskolinimas. Apskaičiuotos už suteiktas paskolas palūkanos kas mėnesį įrašomos į pajamų sąskaitą.

Unijos mokamos palūkanos už indėlius pripažįstamos unijos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kuriam apskaičiuotos, neatsižvelgiant į tai, kada sumokamos.

Kitos unijos veiklos pajamos, kaip ir pajamos iš palūkanų, apskaitoje registruojamos kaupimo principu.

Kito finansinio ir investicinio veiklos pelno (nuostolių) straipsnyje parodomi operacijų užsienio valiuta, kitų finansinių priemonių pirkimo ir pardavimo operacijų, rezultatai.

Bendrosios ir administracinės sąnaudos- tai ataskaitinio laikotarpio sąnaudos, susijusios su pagrindine unijos veikla, tai administracinių ir bendro naudojimo patalpų išlaikymo, ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo, nematerialiojo turto amortizacijos, unijos reklamos ir reprezentavimo, draudimo, darbo užmokesčio, socialinio draudimo ir kitos sąnaudos.

Kitos veiklos pajamų ir kitos veiklos sąnaudų straipsniuose parodomas kituose pelno(nuostolių) ataskaitos straipsniuose neparodytos įprastinės veiklos pajamos ir sąnaudos, ilgalaikio turto (išskyrus finansinį turtą) perleidimo pelnas (nuostoliai), nepagrindinės veiklos paslaugų teikimo pajamos ir tokių paslaugų savikaina.

Pelno mokesčio straipsnyje parodoma unijos ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio ir atidėtojo pelno mokesčio suma. Vadovaujantis LR pelno mokesčio įstatymu, 2017 metų apmokestinamajam pelnui taikomas pagrindinis 15 proc. pelno mokesčio tarifas.

8) Nuosavas kapitalas

Unijos pajinis kapitalas apskaitoje registruojamas pajinių įnašų verte.

Ataskaitinio laikotarpio minimalus pajinis įnašas fiziniam asmeniui 30 EUR, juridiniam asmeniui 300 EUR.

Kiekvienas unijos narys turi teisę savo noru išstoti iš unijos, pranešęs apie tai raštu kredito unijos valdybai ne vėliau kaip prieš 3 mėnesius iki numatomo išstojimo. Sprendimą dėl išstojimo ir atsiskaitymo su išstojančiuoju priima unijos valdyba. Išstoti galima tik pasibaigus finansiniams metams. Jeigu, atsiskaičius su asmeniu, nebus vykdomi kredito unijos veiklos riziką ribojantys normatyvai, pajinių įnašų už pagrindinį ir papildomus pajus grąžinimas turi būti sustabdomas tol, kol bus užtikrinta, kad yra vykdomi kredito unijos veiklos riziką ribojantys normatyvai.

Asmenims, kurių narystė kredito unijoje pasibaigė, pajinių įnašų grąžinimas vykdomas pagal „Pajinių įnašų grąžinimo unijos nariams tvarkoje“ nurodytą metodiką. Neišmokėta pajinio kapitalo dalis apskaitoma „Atsargos kapitalas“ sąskaitoje

Kiti unijos rezervai, jų sudarymas ir naudojimas numatyti kredito unijos įstatuose.

9) Palyginamieji skaičiai

Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas atvaizduojamas vadovaujantis 7 verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ nuostatomis. Duomenų nepateikimas arba neteisingas pateikimas yra reikšmingi ir laikomi esmine klaida, jei suma viršija 0,2 proc. balanso turto sumos.

III. PASTABOS

Unijos finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto pastabose pateikiamos ataskaitinio laikotarpio sumos. Pastabos numeris nurodomas prie finansinės ataskaitos straipsnio, kurį jį paaiškina.

III.1. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigų ekvivalentai yra trumpalaikes, labai likvidžios investicijos, lengvai konvertuojamos į žinomą pinigų sumą. Tokios lėšos yra be nustatyto termino, o vertės pokyčių rizika yra labai nedidelė.

Pinigų ir pinigų ekvivalentų struktūra ir pokyčiai:

Straipsnis	2017 12 31	2016 12 31	Pokyčiai (EUR)
Gryni pinigai (EUR)	39 598	9 962	29 636
Lėšos LR bankuose (EUR)	1 348 939	1 121 943	226 996
Viso:	1 388 537	1 131 905	256 632

III.2. Investicijos į vertybinius popierius

Unija laisvas lėšas investuoja į Lietuvos banko, Lietuvos Respublikos ir kitų Europos ekonominės erdvės valstybių vertybinius popierius. Investicijos į vertybinius popierius balanse rodomos kartu su apskaičiuotomis palūkanomis ir įvertinus vertės sumažėjimą dėl galimų nuostolių.

Unija 2017 m. gruodžio 31 d. vertybinių popierių nebuvo įkeitusi. Vertybiniai popieriai priskiriami finansinio turto laikomo parduoti grupei.

Valdybos nutarimu nuo 2016 m. gruodžio 22 dienos iki išpirkimo termino laikomi vertybiniai popieriai buvo priskirti parduoti laikomiems.

Investicijų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį ir struktūra buvo tokie:

Straipsnis	2017 12 31	2016 12 31	Pokyčiai (EUR)
Trumpalaikės investicijos:			
Investicijos į LR VVP (EUR)			
Investicijos į ES ir EEE VP (EUR)			
Ilgalaikės investicijos:	3 429 737	4 127 713	-697 976
Investicijos į LR VVP (EUR)	3 017 521	3 228 695	-211 174
Investicijos į ES ir EEE VP (EUR)	412 216	899 018	-486 802
Iš viso:	3 429 737	4 127 713	-697 976

Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybiniai popieriai 2017 12 31 d. sudaro 87,98 %, ES valstybių narių ir EEE valstybių vyriausybės vertybiniai popieriai sudaro 12,02 %.

2016 12 31 d. LR VVP – 78,22 %, ES valstybių narių ir EEE valstybių VVP – 21,78 %.

III.3. Kredito unijos nariams suteiktos paskolos ir kitos iš jų gautinos sumos

Šiame straipsnyje parodomas unijos nariams ir asocijuotiesiems nariams suteiktos paskolos ir iš jų gautinos sumos kartu su sukauptomis palūkanomis ir įvertinus vertės sumažėjimą dėl galimų nuostolių.

Paskolos kredito unijos nariams pradėtos teikti 2013 metų lapkričio mėnesį.

Išduotų paskolų užtikrinimo priemonių vertė 2017.12.31 d. sudarė 22 896 679 EUR (2016.12.31 d. – 13 714 149 EUR).

Paskolų portfelis struktūra ir pokyčiai:

Straipsnis	2017 12 31	2016 12 31	Pokyčiai (EUR)
Trumpalaikės paskolos:	1 379 368	344 814	1 034 554

Unijos nariams fiziniams asmenims	351 864	6 961	344 903
Unijos asocijuotiems nariams	1 027 504	337 853	689 651
Ilgalaikės paskolos:	9 962 309	6 557 818	3 404 491
Unijos nariams fiziniams asmenims	7 599 943	4 710 679	2 889 264
Unijos asocijuotiems nariams	2 362 366	1 847 139	515 227
Viso :	11 341 677	6 902 632	4 439 045
Paskolos pagal užtikrinimo priemones:			
Paskolos užtikrintos LRV garantija	464 372	444 266	20 106
Paskolos, apdraustos gyvenamosiomis patalpomis, išskyrus <90 dienų pradelstas paskolas	8 211 368	4 176 431	4 034 937
Paskolos, apdraustos žemės ūkio paskirties žeme, išskyrus <90 dienų pradelstas paskolas	559 464	431 772	127 692
Paskolos, apdraustos įkeistu komercinės paskirties turtu	1 621 532	1 143 321	478 211
Paskolos, nenurodytos ankstesniuose straipsniuose, ir paskolos kurių terminai pradelsti >90 dienų	484 941	706 842	-221 901
Viso :	11 341 677	6 902 632	4 439 045

Paskolų portfelis pagal rizikos grupes:

Paskolų rizikos grupės	2017 12 31		2016 12 31		Pokytis per metus (EUR)	
	Skolos suma	Spec. atidėjimai	Skolos suma	Spec. atidėjimai	Skolos suma	Spec. atidėjimai
Standartinė (I rizikos grupė)	8 509 450		5 769 437		2 740 013	
Galimos rizikos (II rizikos grupė)	730 978	4 747	234 503	3 049	496 474	1 699
Padidintos rizikos (III rizikos grupė)	1 373 120	18 866	384 587	4 167	988 533	14 699
Abejotina (IV rizikos grupė)	176 855	842	222 722	3 930	-45 867	-3 088
Nuostolinga (V rizikos grupė)	625 429	49 699	311 631	9 101	313 798	40 598
Viso:	11 415 832	74 155	6 922 880	20 247	4 492 951	53 908

Spec. atidėjimų santykis su kredito unijos nariams suteiktų paskolų suma 2017 m. gruodžio 31 d. sudarė 0,65 proc., o 2016 m. gruodžio 31 d. – 0,29 proc.

III.4. Kitas finansinis turtas

Dėl palyginimo kitas finansinis turtas išskeltas į atsargų, už skolas perimto ir kito turto straipsnį.

III.5. Atsargos, už skolas perimtas ir kitas turtas

Straipsnis	2017 12 31	2016 12 31	Pokyčiai (EUR)
Už skolas perimtas turtas	20 000	20 000	0
Avansiniai mokėjimai už paslaugas	10 731	5 266	5 465
Avansinis pelno mokestis	908		908
Būsimųjų laikotarpiu sąnaudos	8 624	450	8 174
Iš anksto išmokėtos palūkanos	8 209	13 517	-5 308
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	24 959	34 194	-9 235
Viso:	73 431	73 427	4

III.6. Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas

Unija visą ilgalaikį materialųjį turtą naudoja savo veikloje. Jis nėra niekam įkeistas ar kitaip apribotos teisės į jį.

Informacija apie paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną kredito unijos turimo ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto struktūrą ir pokyčius pateikiama lentelėje:

Rodikliai	Įranga, prieštatai	Kt. materialus turtas	Materialus turtas Iš viso	Nematerialus turtas
Likutinė vertė už praėjusių finansinių metų pabaigoje	2 908	7 462	10 370	2 150
a) Įsigijimo savikaina				
užpraėjusių finansinių metų pabaigoje	9 916	12 893	22 809	4 553
Finansinių metų pokyčiai:				
turto įsigijimas	609	0	609	9 000
perleistas turtas(-)				
praėjusių finansinių metų pabaigoje	10 525	12 893	23 418	13 553
b) Nusidėvėjimas				
už praėjusių finansinių metų pabaigoje	7 008	5 431	12 439	2 403
Finansinių metų pokyčiai:				
finansinių metų nusidėvėjimas	2 637	2 475	5 112	3 768
perleisto, turto nusidėvėjimas.(-)				
praėjusių finansinių metų pabaigoje	9 645	7 906	17 551	6 171
Likutinė vertė praėjusių finansinių metų pabaigoje	880	4 987	5 867	7 382
a) Įsigijimo savikaina				
Praėjusių finansinių metų pabaigoje	10 525	12 893	23 418	13 553
Finansinių metų pokyčiai:				
turto įsigijimas	399	837	1 236	0
perleistas turtas(-)				
Finansinių metų pabaigoje	10 924	13 730	24 654	13 553
b) Nusidėvėjimas				
Praėjusių finansinių metų pabaigoje	9 646	7 905	17 551	6 171
Finansinių metų pokyčiai:				
finansinių metų nusidėvėjimas	660	2 139	2 799	3 632
perleisto, turto nusidėvėjimas.(-)				
Finansinių metų pabaigoje	10 306	10 044	20 350	9 803
Likutinė vertė finansinių metų pabaigoje	618	3 686	4 304	3 750

III.7. Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai klientams ir kredito unijos nariams

Straipsnis	2017 12 31	2016 12 31	Pokyčiai (EUR)
Indėliai iki pareikalavimo	281 601	146 314	135 287
fizinių asmenų (EUR)	241 356	92 186	149 170
juridinių asmenų (EUR)	40 245	54 128	-13 883
Terminuotieji indėliai	13 227 529	9 796 440	3 431 089
fizinių asmenų (EUR)	13 126 296	9 692 970	3 433 326
juridinių asmenų (EUR)	101 233	103 470	-2 237
Kaupiamieji indėliai	1 630 718	1 529 367	101 351
fizinių asmenų (EUR)	1 630 718	1 529 367	101 351
Viso:	15 139 848	11 472 121	3 667 727

III.8. Kitos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai

Kitos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	2017 12 31	2016 12 31	Pokyčiai (EUR)
Skolos paslaugų tiekėjams	4 023	1 816	2 207
Mokėtina indėlių draudimo įmoka	0	0	0
Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	4 296	0	4 296
Įsipareigojimai biudžetui	4 215	1 884	2 331
Atostoginių kaupiniai	6 748	7 256	-508
Atidėjimai auditui	3 086	3 086	0
Kitos sukauptos išlaidos	446	199	247
Viso:	22 814	14 241	8 573

III.9. Nuosavas kapitalas

Pajinis kapitalas

Unijos pajinis kapitalas 2017-12-31 d. yra 1 100 208 EUR (2016-12-31 d. – 897 831 EUR). Jis sudarytas iš pagrindinių ir papildomų pajų. Visas Unijos pajinis kapitalas apmokėtas.

Privalomieji rezervai ir kapitalas

Unijos privalomo rezervo sudarymas ir naudojimas numatyti kredito unijos įstatuose. Per ataskaitinį laikotarpį sprendimų sudaryti privalomąjį rezervą nebuvo.

Grąžinant asmeniui, kurio narystė kredito unijoje pasibaigė, pajinius įnašus, jie proporcingai sumažinami, atsižvelgiant į praeitų metų patvirtintos finansinės atskaitomybės nuostolių sumas. Pajinių įnašų įmokėjimo ir grąžinimo rezultatas per ataskaitinį laikotarpį buvo 535 EUR (per praėjusį – 66 EUR).

Nuosavo kapitalo pokyčiai pateikti priede Nr.1 "Nuosavo kapitalo pokyčiai".

III.10. Pelno paskirstymo projektas

Straipsniai	2017.12.31	2016.12.31
Nepaskirstytasis rezultatas – pelnas (nuostoliai) – praėjusių finansinių metų pabaigoje	(135 821)	(202 429)
Grynasis finansinių metų rezultatas – pelnas (nuostoliai)	113 298	66 608
Paskirstytinas rezultatas - pelnas (nuostoliai) – finansinių metų pabaigoje	(22 523)	(135 821)
- įnašai nuostoliams padengti		
- pervedimai iš rezervų		
Paskirstytinas pelnas (nuostolis)		
Pelno paskirstymas:		
- į įstatymo numatytus rezervus		
- į kitus rezervus		
- dividendai		
Nepaskirstytasis rezultatas – pelnas (nuostoliai) – finansinių metų pabaigoje	(22 523)	(135 821)

III.11. Turto ir įsipareigojimų sugrupavimą pagal trukmę: 2016 12 31 d.

Straipsniai	iki 3 mėnesių	nuo 3 mėnesių iki 1 metų	nuo 1 iki 5 metų	ilgiau kaip 5 metai	Iš viso
Turtas	5 286 686	2 891 410	2 409 524	1 648 057	12 235 677
Pinigai ir lėšos banke	871 905	260 000			1 131 905
Suteiktos paskolos	283 572	2 605 954	2 365 049	1 648 057	6 902 632
Įsigyti vertybiniai popieriai	4 127 713				4 127 713
Kitas turtas	3 496	25 456	44 475		73 427
Įsipareigojimai	1 570 883	5 880 061	4 035 418	0	11 486 362
Indėliai	1 568 993	5 867 710	4 035 418		11 472 121
Kiti įsiskolinimai	1 890	12 351			14 241
Skirtumas tarp turto ir įsipareigojimų	3 715 803	-2 988 651	-1 625 894	1 648 057	749 315

2017 12 31 d.

Straipsniai	iki 3 mėnesių	nuo 3 mėnesių iki 1 metų	nuo 1 iki 5 metų	ilgiau kaip 5 metai	Iš viso
Turtas	1 645 781	1 389 978	5 697 264	7 500 881	16 233 904
Pinigai ir lėšos banke	1 288 537	100 000			1 388 537
Suteiktos paskolos	347 924	1 031 444	2 461 428	7 500 881	11 341 677
Įsigyti vertybiniai popieriai		205 183	3 225 076		3 430 259
Kitas turtas	9 320	53 351	10 760		73 431
Įsipareigojimai	2 497 448	6 906 854	5 758 361		15 162 662
Indėliai	2 485 529	6 895 959	5 758 361		15 139 848
Kiti įsiskolinimai	11 919	10 895			22 814
Skirtumas tarp turto,	-851 667	-5 516 876	-61 097	7 500 881	1 071 242

įsipareigojimų				
----------------	--	--	--	--

III.12. Palūkanų pajamos / sąnaudos

Palūkanų pajamos / sąnaudos	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
	2017 12 31	2016 12 31
Palūkanos už lėšas bankuose	711	759
Palūkanos už paskolas kredito unijos nariams	643 991	433 986
Palūkanos už vertybinius popierius	0	18 012
Delspinigių pajamos	34 216	28 394
Viso palūkanų pajamos:	678 918	481 151
Palūkanos kredito unijos nariams	238 029	177 998
Viso palūkanų sąnaudos:	238 029	177 998

III.13. Komisinių ir klientų aptarnavimo veiklos pajamos

Komisinių ir klientų aptarnavimo veiklos pajamos / sąnaudos	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
	2017 12 31	2016 12 31
Už pavedimo, atsiskaitymo ir mokėjimo operacijas	1 643	345
Už kreditavimo administravimą	78 065	41 929
Kitos paslaugos	2 217	3 062
Viso pajamos:	81 925	45 336
Grynų pinigų įnešimo sąnaudos	759	615
Mokestis už VP saugojimą	1 171	1 068
Banko mokesčiai	883	1 040
Konsultavimo, bendradarbiavimo sąnaudos	9 238	5 115
Viso sąnaudos:	12 051	7 838

III.14. Kitas finansinės ir investicinės veiklos pelnas (nuostoliai)

Spec. atidėjimų sąnaudos 2017 metais sudarė 53 908 eurų (2016 metais – 954 eurų)

Vertybinių popierių realizuotasis pelnas 2017 metais buvo 0 eurai (2016 metais – 9 453 eurai)

Vertybinių popierių nerealizuotasis pelnas 2017 metais buvo 11 978 eurų (2016 metais – 29 818 eurai)

III.15. Bendrosios ir administracinės sąnaudos

Rodikliai	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
	2017 12 31	2016 12 31
Bendrosios ir administracinės sąnaudos:	342 343	308 221
-patalpų nuoma ir komunalinės sąnaudos	23 492	23 937
-darbo užmokesčio sąnaudos	166 765	148 719
-turto nusidėvėjimo sąnaudos	6 431	8 880
-telefono, pašto, juridinės paslaugos	34 616	24 101
-reklamos sąnaudos	27 210	31 638
-indėlių draudimo sąnaudos	22 149	21 939

-įrangos naudojimo išlaidos	14 372	10 819
-audito sąnaudos	3 086	3 086
-kt. sąnaudos	44 222	35 102

Kitos veiklos sąnaudos – tai sąnaudos, patirtos perimant turtą (turto vertinimo, antstolių, transporto ir kt. paslaugos)

III.16. Veiklos riziką ribojantys normatyvai

Unija fiksuoja visus Lietuvos banko patvirtintus veiklos riziką ribojančius normatyvus, taikomus kredito unijoms. Per ataskaitinį laikotarpį normatyvai buvo vykdomi.

Informacija apie unijos rodiklius:

Rodiklis	2017 12 31	2016 12 31	LB nustatytas dydis
Kapitalo pakankamumo rodiklis, proc.	15,48	13,13	>13 proc.
Likvidumo rodiklis, proc.	40,77	57,74	> 30 proc.
Atviros vienos užsienio valiutos pozicijos rodiklis	0	0	VR<15 proc.
Maksimalios paskolos sumos vienam skolininkui normatyvas, proc. nuo Unijos perskaičiuoto kapitalo	18,68	19,06	<25 proc.

III.17. Informacija apie pinigų srautus

Informacija apie pinigų srautus pateikta priede Nr.2 "Pinigų srautų pokyčiai".

III.18. Susijusios šalys

Unijos vadovai - stebėtojų tarybos nariai, valdybos nariai, administracijos vadovas, vidaus audito tarnybos vadovas, paskolų komiteto pirmininkas.

Su unijos vadovu artimaisiais ryšiais susiję asmenys - unijos vadovo sutuoktinis (sugyventinis), vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai) ir juridiniai asmenys, jeigu unijos vadovas valdo jų kvalifikuotą įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį.

Informacija apie išmokas ir įsipareigojimus su susijusiomis šalimis :

	2017 12 31	2016 12 31
Priskaičiuotas darbo užmokestis ir su juo susijusios sąnaudos	74 101	59 653
Priskaičiuota a/m nuoma	7 440	7 440
Priskaičiuoti atostogų kaupiniai ir su jais susijusios sąnaudos	1 421	3 006
Viso:	82 962	70 099
Sumokėti atlyginimai ir su jais susiję mokesčiai	74 101	59 653
Išmokėta a/m nuoma	7 440	7 440
Likę įsipareigojimai vadovybei	1 421	3 006

Unijos susijusioms šalims išduoda paskolas bei priima indėlius rinkos sąlygomis.

Susijusioms šalims išduotų paskolų ir priimtų indėlių likučiai:

	2017 12 31	2016 12 31
Išduotų paskolų likučiai	50 000	2 461
Priimtų indėlių likučiai	76 926	42 257

III.19. Įstatymų atitikimas

Unijos Lietuvos banko reikalavimu privalo vykdyti kapitalo pakankamumo, likvidumo, maksimalios paskolos sumos vienam skolininkui ir atviros užsienio valiutų pozicijos normatyvus.

2017 m. gruodžio 31 d. Unija atitiko visus privalomus reikalavimus.

III.20. Nebalansiniai įsipareigojimai

Nebalansinių įsipareigojimų suma 2017 12 31 d. – 331 300 EUR (2016 12 31 d. – 160 868 EUR). Nebalansiniai įsipareigojimai – tai neišmokėta iki 2017.12.31 d. kreditinių linijų ir paskolų dalis.

III.21. Pobalansiniai įvykiai

Nuo 2018 02 12 iki 2018 03 09 Lietuvos bankas pradėjo planinį inspektavimą.

Valdybos 2018-02-28 nutarimu Nr. 2018-37 patvirtinta Paskolų vertinimo taisyklių nauja redakcija, kurioje pakeista klientų galutinės rizikos grupės nustatymo metodika. 2018-02-28 atlikus pakeitimus Unijos duomenų bazėje priskaičiuoti papildomi spec.atidėjiniai 45 866,17 eur.

Administracijos vadovas
Gintautas Piragius

Vyr. buhalterė
Ramunė Germanovičienė

